

PIRMADIENIS RUGSĖJO 1 DIENA

1 SKYRIUS

Iš stalčiaus išsitraukiau vasaros dienoraštį. Beveik visi popieriaus lapai buvo vienodi. Paskutiniame puslapyje buvau nupiešusi admirolą. Jo sparnai buvo juodi su ryškiai raudonomis juostomis, buvo panašus į tuos, kuriuos matėme drugelių laukuose.

Ištiesinau geltoną vilnonį kaspiną, kuriuo buvo surišti lapai, ir perbraukiau rankomis per dienoraščio priekį, kad jį išlyginčiau. Nelaimėčiau geriausio dienoraščio konkurso – vyriausias brolis visada jį laimi, – bet galbūt galėčiau užimti antrą vietą.

Nusinešiau jį laiptais žemyn.

– Pasiruošei, Megse? – Buvo atidarytos priekinės durys ir Trigas stovėjo pasviręs už jų, abiem rankomis įsikibęs į durų rėmą. Jo dienoraštis buvo padėtas ant durų kilimėlio, surištas virvele, naudojama augalams pritvirtinti. – Mes jau turėtume būti išėję. Ar neturėtume, tėti? Turėtume jau būti išėję.

– O, Mege. – Tėtis papurtė galvą, žvelgdamas į mano kojas. – Mes tikrai turėtume kažką daryti su tavo uniforma. Ji atrodo dar trumpesnė, nei buvo prieš atostogas.

Jis timptelėjo mano suknelę žemyn. Ji vėl pakilo į viršų.

– Džedai! Džedai! Džedai! – Trigas paraudo nuo šaukimo.

– Minutėlę! – Džedo balsas nuaidėjo laiptais.

Mama išėjo iš virtuvės, pasiruošusi praleisti dieną laukuose. – Eikit be jo, – pareiškė ji. – Jis pats kaltas, jei vėluoja.

– Nagi, Mege. – Trigas pasiėmė savo dienoraštį, bet aš neketinau niekur eiti be Džedo.

Galiausiai jis pasirodė, išsitaršiusiais marškiniais ir su uogiene ant smakro.

– Ar neužmiršai savo vasaros dienoraščio? – paklausė Trigas.

– Jis čia. – Džedas apsisuko ir patapšnojo užpakalinę kišenę. Netvarkingi, sulankstyti dienoraščio puslapiai išlindo iš kišenės viršaus.

Tėtis nuėjo nuvalyti uogienės nuo Džedo veido, tačiau šis išsinėrė iš jo rankos ir mes visi išbėgome per duris į šiltą rugsėjo orą.

Trigas bėgo beviltiškai. Jis visą kelią iki pat mokyklos laikė dienoraštį tiesiai prieš save. Man ir Džedui teko sustoti prie kiekvieno kampo, kad jis pasivytų.

Labas rytas, ponias Zimerman;

Labas rytas, ponas Templai;

Labas rytas, panele Konte;

Labas rytas, ponas Vebsteri;

Labas rytas VISIEMS.

Mokyklos salė kvėpėjo mokslo metų pradžia. Medienos aliejiniiais dažais ir šveitimo milteliais.

– Keistai kvėpia. Ar ne, Mege? Ar ne, Džedai? Keistai kvėpia. – Trigas nenustygo vietoje ir suspaudė nosį.

– Ša, – pasakiau.

Priešais mus buvo Lindė Čiodri, sukryžiuavusi kojas, tiesia nugara ir palidais plaukais. Jos suknelės apačioje buvo prisiūtas naujas klostėtas apsiuvas. Džedas nuskuodė į priekį, kad atsistėtų arčiau jos.

Ponia Zimerman įrėmė rankas į juosmenį. – Ponas Vebsteris maloniai praleido dalį savo vasaros šlifudamas ir dažydamas mūsų salės grindis. Ar mums nepasisekė?

Ištiesiau pirštus ir prispaudžiau delnus prie lygios medienos. Jam teko ilgai plušėti.

– Prašau, nuleiskime galvas rytinei giesmei.

Mūsų vyriausieji yra didvyriai.

Mūsų vyriausieji yra ypatingi.

Mūsų vyriausieji yra drąsūs.

Gėda visiems, kurie sulaiko vyriausiąjį,

Ir gėda jų giminei.

Bet labiausiai

Gėda klajūnams.

*Tegul taika nusistovi per Tylųjį karą,
Tikrai ir amžinai.*

Ponia Zimerman pakėlė galvą, pakreipė ją į vieną pusę ir nusišypsojo. – Sveiki visi sugrįžę į Fenisviko mokyklą. Tikiuosi, kad jums patiko atostogos.

Mes graužėme nagus ir žiūrėjome į tuščias sienas, kol ji susakė visus dalykus, kuriuos privalo pasakyti mokyklos direktoriai mokslo metų pradžioje.

– Be to, ponas Vebsteris nušlifavo ne tik grindų lentas, jis taip pat iškasė mums tualetus. Todėl nepamirškite naudotis naujais, o senus palikite kompostuoti. Jis labai aiškiai viską pažymėjo.

Mes paplojome ponui Vebsteriui.

– Panelė Kontė grįžo pas mus susilaukusi kūdikio – mažo berniuko, vardu Maiklas. Vyriausias. Mes tikimės, kad kažkurią popietę jo tėtis galbūt užsuks su juo.

Mes paplojome panelei Kontei.

– Dviejoms mūsų mokinėms, Selei Ovens ir Debei Merino, – žinoma, abiejoms vyriausioms – vasarą sukako keturiolika ir jos išvyko į stovyklą.

Mes paplojome Selei Ovens.

Mes paplojome Debei Merino.

– Ir dar du mūsų vyriausieji mokiniai – Džedas Kruzas ir Lindė Čiobri – jau šį šeštadienį išvyksta į stovyklą.

Džedas pasilenkė ir susitrenkė pečiais su Linde.

Mano rankoms jau įkyrėjo visiems ploti.

– Ir, prieš sugrįžtant į savo klases, šiandien sulaukėme čia ypatingo svečio, kuris turi pranešti svarbių naujienų. – Ponia Zimerman ištiesė ranką salės įėjimo link.

Niekas nepasirodė.

– Hm... *Sulaukėme ypatingo svečio, kuris turi pranešti svarbių naujienų*, – pakartojo direktorė, šįkart garsiau.

Niekas nepasirodė.

Ponas Templas sukosėjo. Jis linktelėjo galvą į lango pusę.

Merė Anderson sėdėjo ant pertvaros mažiausiųjų lauko žaidimų aikštelėje, kojas padėjusi ant greitojo gokarto, o rankose laikė apglėbusi didžiulį sumuštinį. Sprendžiant iš išvaizdos, su sūriu. Ji baigė kramtyti, prarijo didžiulį kąsnį ir mums pamojavo.

Keli iš mūsų pamojavo jai atgal.

Ponia Zimerman giliai įkvėpė. – Ponas Templai, ar būtumėte malonus ir praneštumėte merei, kad mes jos laukiame?

– Ge-rai. – Merė Anderson stovėjo viduryje ant naujai išdažytų pono Vebsterio grindų, jos plaukai buvo netvarkingai surišti į uodegą. – Nesiruošiu kalbėti užuolankomis ir klausinėti nesąmonių, *ko išmokote per vasaros atostogas*. Paliksiu šį darbą jūsų mokytojams, ar ne? – Ji mums mirktelėjo akį ir auditorijoje nuvilnijo kelios kikinimo bangos.

Ponia Zimmerman užsimerkė.

– Bet aš ketinu, – tęsė merė, – jums pasakyti, kad girdejome klajūnų pranešimus už penkių mylių į pietus nuo miestelio ribos.

Klajūnų?

Kikenimas liovėsi.

Ponia Zimmerman atmerkė akis.

Per mano pečius perbėgo šiurpas.

– Taip. – Merė Anderson linktelėjo galvą. – Vakar buvau mieste. Susitikau su keliais kolegomis. Jau kurį laiką mūsų rajone bastosi klajūnai, tačiau jų daugėja. – Ji akimirką iš lėto pažvelgė iš vienos salės pusės į kitą, sugaudama kuo daugiau mūsų žvilgsnių.

– Taigi, – tęsė ji, – kodėl mes nenorime, kad netoliese būtų klajūnų? Kas žinote?

Trigas pakėlė ranką taip aukštai, kaip įstengė. Kita ranka kilstelėjo ją dar aukščiau. Merė Anderson negalėjo jo praleisti.

– Tuomet tęsk – pasakyk mums, Trigai.

– Jie yra... Hm... – Trigas pažvelgė į lubas, taip visi daro, kai labai stengiasi ką nors prisiminti. – *Purvini, pavojingi ir... nesąžiningi.*

– Purvini. Pavojingi. Nesąžiningi. – Merė Anderson vėl pakartojo mums žodžius, skaičiuodama juos ant pirštų. – Ir tik pamanykit, – ištarė ji, – kad jie šiame kare turėtų būti mūsų pusėje.

Ji sunėrė rankas sau už nugaros ir stovėdama siūbavo

pirmyn atgal. – Mūsų šalis yra viena iš nedaugelio vietų – galbūt net *vienintelė* vieta, – kuri laikėsi atokiai nuo priešo. Kaip jūs manote, kodėl taip yra?

Trigas vėl pakėlė ranką.

– Padėjo mūsų geografinė padėtis, tikrai. – Merė Anderson linktelėjo galvą Trigui, tarsi jis būtų pasufleravęs jai atsakymą, nors nieko nepasakė. – Kartu su mūsų krašto nuostabiu sugebėjimu būti savarankiškiems. – Ji dar kartą sulinksėjo. – Tačiau *tikroji* priežastis, kodėl mūsų šalis išgyvena, esame *mes*. Mes patys. – Ji plačiai išskėtė rankas. – Mes esame prisitaikantys žmonės. Stoiški. Drąsūs. Mes suprantame sunkaus darbo ir pasiaukojimo svarbą, siekiant didesnio gėrio. Mes turime ilgą atsparumo karui istoriją. Tai mūsų kraujyje. Ir drąsiausi iš mūsų, žinoma, yra mūsų vyriausieji.

Ji pažvelgė į Džedą ir Lindę. Jie vėl niuktelėjo vienas kitam pečiais.

– Stovykloje, – pasakė merė Anderson, – mūsų vyriausieji prisijungia prie Tyliojo karo. Jie kovoja narsiai. Jie kovoja dvyriškai. Jie kovoja, kad mes, grįžę namo, galėtume išlikti saugūs. Prieš dešimt metų, taip pat rugsėjo mėnesį, mano vienintelis vaikas, Karolina, išvyko į stovyklą. Negalėčiau labiau didžiutis.

Mes paplojome Karolinai.

Merė iškėlė ranką.

– Bet, – pareiškė ji, – klajūnai nesiunčia savo vyriausiųjų

į stovyklą. – Ji iš lėto papurtė galvą. – Juos nuo priešo saugo mūsų drąsūs herojai – bet jie savanaudiškai laiko prie savęs savo vyriausius vaikus. Jie nepaklūsta Endriu Solsburio įsakui, pagal kurį mes VISI turime išsiųsti savo vyriausiuosius į stovyklą. Jie atima iš savo šeimų galimybę gyventi civilizuotai mieste, o vyriausiesiems – galimybę kovoti už savo šalį. Jie purvini, pavojingi ir nesąžiningi. Ar mes norime, kad kažkokie panašūs tipai būtų kažkur šalia mūsų, čia, Fenisvike?

– Ne, mere Anderson. – Papurtėme galvas.

– Ir dar daugiau, – merė pasilenkė į mus ir sušnabždėjo, – daug daugiau nei tai – jūs žinote apie siaubą, kurį klajūnai sukėlė paskutinį kartą, kai priartėjo prie Fenisviko. Mano pačios sesuo atsidūrė tarp žuvusiųjų.

Ji nukreipė akis į grindis.

Mažiausias vaikas priekyje pradėjo verkti.

Trigui pradėjo virpėti keliai.

– Taigi. – Merė giliai įkvėpė ir pakėlė galvą. – Ką galime padaryti, kad būtume saugūs? Kokia visų svarbiausia taisyklė?

– Niekada neperžengti ribos! – Trigas išpyškino atsakymą.

– Visiškai teisingai, Trigai Kruzai. *Niekada neperžengti ribos.* Laikykites šios taisyklės ir būsite apsaugoti nuo klajūnų. Prisiminkite: purvini, pavojingi, nesąžiningi. Gerai?

– Taip, mere Anderson, – sulinksėjome.

Ji nusišypsojo. Viena iš tų šypsenų, kai tavo burnos kraštai nusileidžia, o ne pakyla į viršų.

– Taigi gal pabaigai padainuokime dainą apie ribą? – merė Anderson patrynė rankomis. – Ponas Templai? Ar jūs pagrotumėte mums senuoju fortepijonu? Jis vis dar groja, ar ne?

Ponas Templas pakėlė fortepijono dangtį. Jis sunėrė pirštus ir pasuko juos į išorę. Salėje nuaidėjo trakstelėjimas.

– Ak, greitas priminimas, prieš pradėdant dainuoti. – Merė Anderson nebesišypsojo. Ji liežuviu perbraukė per dantų priekį. – Peržengę miestelio ribą, keliate riziką ne tik sau, bet ir visam Fenisvikui. Savo draugams, savo šeimai, savo kaimynams. Ir visiems, keliantiems pavojų Fenisvikui, iš tikrųjų gali būti skiriama labai rimta bausmė. Taigi saugokime visus, ar ne? Dabar tęskite, ponas Templai.

Mažiausias salėje vaikas, kuris ašarojo, ėmė raudoti dar garsiau.

Kai grįžome į klasę, panelė Kontė papasakojo apie laiką prieš Tylųjį karą ir kokios tada buvo vasaros atostogos. Ji sakė, kad žmonės skrisdavo į kitas šalis lėktuvais. Apatinia-me grifelinės lentelės kampe nubraižiau lėktuvą. Paseilinau pirštą ir nutryniau juo piešinį.

Kartais pagalvodavau, ar mokytojai neišsigalvoja visų tų dalykų.

Po pertraukos panelė Kontė paprašė mūsų išitraukti vasaros dienoraščius. Žingsniuodama tarp suolų, juos rinko ir

dėjo į krūvą rankose.

– Perskaitysiu juos šią popietę, – pasakė ji, – o rytoj paskelbsiu nugalėtojus.

Padaviau jai savąjį, rūpindamasi, kad kaspinas būtų tiesus.

– Ačiū, Mede.

Medė?

Lindė nusijuokė. – Čia *Megė*, panele Konte, o ne Medė.

– Ak, žinoma. Atsiprašau, Mege, praėjusią naktį kūdikis mane prikėlė keturis kartus.

Ji padėjo mano dienoraštį ant krūvos, tada tiesiai ant jo užkrovė dar šešis ir suspaudė kaspiną.

2 SKYRIUS

Po pamokų persivilkome uniformas ir nuėjome į kapines, netoli gudobelių gyvatvorės. Medžioti klajūnų.

Tai buvo Džedo sumanymas.

– Nagi, – sušuko jis. – Kas kitas?

Jis bandė išsilaikyti ant aukščiausio medžio, mataravo kojomis prieš lapus ir saulę. Atrodė, kad berniukas buvo apsivilkęs maskuojančią aprangą. Šakos raibuliavo karštyje.

Aš, Trigas ir Lindė žiūrėjome prisimerkę į viršų.

– Žiūrėkit. – Džedas parodė į pietų pusę, per raudonomis uogomis apsipylusį gudobelės medį. Ant jo riešo suspindėjo senelio Kruzo laikrodis. – Matau daug mylių į priekį.

Mano širdis *suspur-spur-spur-dėjo* po marškinėliais.

– Ar matai klajūnų? – Trigas abiejomis rankomis prisdengė akis.

– Žinoma, kad ne, dar ne, – pasakė Džedas. – Turim stebėti ir laukti.

Jis buvo užlipęs tikrai aukštai. Man susuko pilvą, vos pažvelgus į brolių.

– Ar manai, kad merė mus apdovanos? – Aš irgi prisdengiau akis. – Na, žinai, jei surasime vieną? Ar ji paminės

mūsų vardus per susirinkimą?

Džedas nusijuokė. – Tu niekada jo nepastebėsi, Mege. Tu tik vidurinė. Tu net bijai čia užlipti.

– Taip, tu visada per daug visko bijai. – Lindė nustūmė mane ir Trigą alkūne sau iš kelio. – Atidžiai stebėk, Džedai. Lipu pas tave.

Džedas išsišiepė. Tai buvo jo mintis kopti iki padangių ir sėdėti tik su Linde ant šakos.

Ji žingsniavo tarp dviejų kapų po medžiu. Ant antkapių buvo iškalti seni vardai: *Viljamas Vitingtonas* ir *Džordžina Milisent Kruz*. Džordžina Milisent Kruz buvo mano proproprosenelė. Juokinga, kad kapinės kvepėjo žole, dirvožemiu ir žaliuojančių medžių sula, kai iš tikrųjų mus supo seni, mirę giminaičiai.

Lindė, suradusi ant kamieno šaką, padėjo vieną koją. Ji prisitraukė ir surado antrą šaką, paskui trečią, ketvirtą, penktą. Ji nebuvo apsimovusi tokių šortų kaip aš. Ji buvo apsimovusi kvailą baltą suknelę, kuri atidengdavo jos apatines kelnaites, jei tik lipdavo per tvorą.

Mergaitė beveik pasiekė Džedą. Mano burna išdžiūvo.

Jie buvo teisūs – aš bijojau. Laiptoti. Medžioti klajūnus. Visko bijojau. Na ir kas? Kas iš to? Vis tiek mes niekada nė vieno nerasime.

Džedas ištiesė Lindei ranką. Ji sugriebė. Mergaitė atsilošė nuo kamieno ir atsikabino su viena ranka.

Jos pėda paslydo ant sausos žievės.

Jų rankos išslydo viena nuo kitos.

Jos kvaila suknelė pasikėlė iki juosmens. Pirmiausia ji veidu atsitrenkė į Viljamo Vitingtono antkapį ir nukrito ant žemės. Visas jos veidas buvo kruvinas.

Ji gulėjo ten, nejudėjo.

Garsas, kai Lindės galva atsitrenkė į antkapį, aidėjo mano ausyse. *Bumbt*. Lyg kažkas būtų trenkęs plyta. *Bumbt*.

Jos kelnaitės buvo baltos su mažomis mėlynomis gėlytėmis. Neužmirštuolėmis. Žengiau į priekį ir patempiau suknelę žemyn. Berniukams nederėjo šito matyti.

Niekas neklykė. Niekas nešaukė. Džedas pasakė kažką negražaus, bet jis pasakė tai tikrai tyliai, tarsi jo balsą būtų prislopinęs sukrėtimas. Tada jis pusiau nušliaužė, pusiau nušoko iš medžio. Jis bandė prisitraukti Lindę prie savęs, bet negalėjo jos pakelti. Jo rankos išsitepė mergaitės krauju. Džedas nubraukė plaukus nuo savo akių ir ant galvos šono atsirado kreiva raudona juosta.

– Linde, – sušnabždėjo jis. – Linde. Linde. Linde.

– Ji mirė, – pasakiau.

– Ne, ji nemirė; ji negali būti mirusi, – negalėjo patikėti Džedas. – Turime kažką daryti.

Ir mes ten stovėjome, visi trys Kruzų šeimos vaikai, žvelgėme iš viršaus į Lindę Čiodri, balta suknele, kruvinu veidu, ilgais tamsiais plaukais, kurie buvo išsidraikę ant žolės.